

Drets humans a l'Iran: augmenten les execucions i les detencions

Des del 2021 la situació de la població iraniana és crítica, donat que s'enfronta a la major quantitat d'execucions dels últims 8 anys. La policia de la moral també elimina tot tipus de manifestació en contra del règim o de les seves normes.

Introducció

Des que Ebrahim Raisi va pujar al poder en 2021 les execucions s'han disparat a l'Iran. Qualsevol manifestació o acte públic en contra del govern pot portar a arrestos indiscriminats i execucions violentes fetes per la policia de la moral. La situació s'ha tornat crítica durant 2023, durant el qual més de 850 persones han estat ajusticiades, la xifra més alta dels últims 8 anys. Malgrat les denúncies d'Amnistia Internacional i de la recerca del Consell de Drets Humans feta per l'ONU, l'Iran manté la seva postura ocultant violacions contra els drets humans.

Història de les protestes a l'Iran

Durant més de cent anys, el poble palestí ha fet ús de les protestes pacífiques i vagues per a mostrar el seu descontentament davant els seus governants. Un exemple d'això són les Revoltes del Tabac (1891-1892), a les quals homes i dones van protestar davant la decisió del xa de donar-li el monopoli de la venda i producció de tabac del país a una empresa

britànica. En poc temps, l'Iran havia passat del feudalisme a la dependència del comerç de petroli amb l'Imperi Britànic i l'Imperi Rus. El xa rebia una compensació econòmica per part de les potències, deixant al seu poble sota les decisions d'aquestes. Tant homes com dones consumien i conreaven tabac, per la qual cosa les protestes van ser recolzades per un gran nombre d'iranians. La seva lluita era pacífica però eficaç, basada en les vagues, manifestacions i boicots a productes estrangers. De fet, fins als mercats es van sumar a la vaga. L'altra gran revolta de finals de la dinastia Qajar va ser la Revolució Constitucional Persa, que va portar un període d'il·luminació de la dona iraniana. Les dones iranianes van accedir a l'educació, trobant l'equilibri entre els valors islàmics de la regió i els occidentals. No obstant això, tan sols les dones de classe alta i mitjana de les ciutats van aconseguir una educació.

En 1925, Reza Khan xa Pahlavi dona un cop d'estat i converteix el país en un estat autocràtic modern.

El poble iranià es va beneficiar d'aquest canvi, sobretot les dones, quan en 1936 es va fer oficial el seu alliberament. Es van imposar mesures com l'abolició del vel en espais públics, la secularització del país i l'educació universal. Diversos sectors del poble iranià estaven descontentaments amb el xa, atès que durant molts anys es van ignorar les necessitats de les àrees rurals i la pagesia. A més, estaven en contra dels beneficis desiguals de l'economia del petroli per a la població, la dependència de préstecs estrangers i les altes despeses militars. Un altre factor de pes va ser la presència de SAVAK, la policia secreta que reprimia tota oposició al xa. Així, en 1977 va haver-hi unes revoltes universitàries amb les quals va començar la Revolució Iraniana. Aquesta va ser una revolució desarmada, que no pacífica, i va donar molt de poder a les dones, fonamentals en la instauració de la República Islàmica. El que mai van esperar va ser perdre els seus drets després de l'inici d'aquesta amb la imposició de la segregació de sexes. Les dones d'esquerres i liberals, que s'havien vestit amb hijab per a reivindicar la seva cultura davant l'occidentalització, van ser les primeres a manifestar-se contra el seu ús obligatori en 1983.

Després de quatre dècades de repressió de la república islàmica, continua havent-hi protestes de diferents sectors de la societat. Hi ha hagut manifestacions de treballadors que demanaven salaris més alts i millors condicions laborals. Però els manifestants van ser arrestats i acomiadats dels seus treballs, reduint dràsticament el nombre d'activistes.

Més endavant, al novembre de 2019 la majoria de manifestants eren homes joves i pobres, que estaven en contra de l'abusiva pujada de preus de la gasolina. La policia va utilitzar armes mortals contra aquests i va matar 1500 d'ells. En 2022 la demografia de les protestes va canviar radicalment, ja que les dones joves van guanyar pes, alhora que les ètnies minoritàries com els kurds i els balutxis, que també han estat reprimits durament. Les úniques manifestacions permeses pel govern iranià van ser les del Moviment Verd de 2009.

Protestes pels drets de la dona i assassinat de Mahsa Amini

En l'actualitat s'han realitzat protestes per la lluita dels drets de la dona com la Campanya per a Un Milió de Signatures del 2006, en la qual les dones es manifestaven a favor de la igualtat de drets en el divorci, la custòdia dels fills, igualtat salarial i en herència. La diàspora iraniana també s'ha convertit en una part important de les protestes, com la periodista Masih Alinejad, que ha dirigit protestes com els "Dimecres Blancs" en 2017. En aquestes les dones sortien al carrer sense portar el vel, arriscant-se a ser multades, arrestades o agredides (tant sexualment com castigades físicament) per la policia de la moral. Una mostra del risc que comporta aquesta lluita és el cas de Nasrin Sotoudeh, una advocada que va ser detinguda en 2018 i condemnada a 33 anys de presó i 148 fuetades per defensar els drets de les dones. Si és el cas es va utilitzar l'article 134 del codi penal iranià,

Font: RTVE

en el qual es permet que el jutge amplii la pena màxima de presó (29 anys) si hi ha més de tres càrrecs en contra de l'acusat.

Al setembre de 2022, Mahsa Jina Amini va morir a causa dels maltractaments als quals la va sotmetre la policia de la moral després de veure que no portava ben posat el seu vel. Ella s'ha convertit en una màrtir de la resistència de les dones iranianes i el seu cas es va conèixer arreu del món. Pertanyia a l'ètnia kurda, un grup minoritari al seu país molt castigat pel govern, al igual que els balutxis. Per la qual cosa, l'endemà les protestes per la seva mort es van estendre

per tot el Kurdistan, regió majoritàriament sunnita (que contrasta amb la majoria xiïta del país). El 26 d'octubre va ser el dia que es commemoraven 40 dies després de la mort de Mahsa Amini. A diferents barris, el Kurdistan i el Balutxistan es va donar suport a les protestes i es cridava “mort al dictador”.

Un grup feminista va iniciar una protesta anomenada “Dona, Vida, Llibertat” (Zan, Zendegi, Azadi), inspirat en l'eslògan de les dones kurdes en Rojava, que lluiten contra el ISIS. L'inici del mandat del president Ebrahim Raisi al 2021 va comportar mesures més radicals sobre el control de la població,

com la creació de la policia de la moral. Amb això Raisi pretenia revertir les tendències culturals, com la negativa de moltes dones a cobrir-se amb el hijab. 2/3 de la població està en contra del hijab obligatori, incloent a ¼ de les dones que el fan per raons religioses. Per això, quan es va imposar el decret del hijab i la castedat en 2022 la gent va sortir al carrer a manifestar-se. Durant novembre de 2022 les protestes es van tornar més violentes. 500 persones van ser assassinades per la policia, 67 de les quals eren menors d'edat. A més, 15.000 manifestants van ser arrestats i 26 d'ells van ser acusats de “dur a terme la guerra contra Déu”, delictes que es castiga amb la pena de mort. Moltes de les dones joves que es van manifestar eren estudiants, algunes d'elles escolars. A la fi de novembre de 2022, 1200 nenes van sofrir enverinaments en 91 escoles, suposadament per estar en contra del hijab obligatori o haver participat a les protestes. El govern va dir que començaria una investigació, però l'1 de març va negar els fets, dient que el 90% de les joves havien sofert estrès i per això van haver d'acudir a hospitals. Molts pares han tret a les seves filles dels centres per por de futures represàlies. Per últim, el 21 d'abril de 2024 es va anunciar la creació d'un nou cos de Seguridad per a reforçar el compliment de les lleis del hijab obligatori en espais públics d'una forma més seriosa. A més a més, s'han instal·lat càmeres per a veure si les conductores porten el vel dins dels seus respectius cotxes. S'han endurit els càstigs,

que poden comportar des de multes fins a pallisses i penes de 10 anys de presó.

Execucions a causa de la política antidroga

Durant els últims 3 anys les execucions han augmentat dràsticament i més de la meitat dels ajusticiats han passat per la forca per delictes de drogues. En 2023 es va arribar al nombre més alt d'execucions dels últims 8 anys amb 853 persones que van sofrir la pena de mort. El govern de Raisi ha decidit imposar dures mesures contra els delictes de drogues jutjant a ciutadans iranians i d'altres països que estiguin relacionats amb el tràfic de drogues al seu país. Aquest seria el cas dels germans Zaman i Salam Taheri, Ghulam Qader Samani i Ebrahim Norz ehi, detinguts tots ells en 2018. Ells eren uns afganesos que operaven a l'Iran que han estat sentenciats a mort. En 2021 es van dur a terme 132 execucions a causa del tràfic de drogues; mentre que en 2022 el número va ascendir a 255; i finalment en 2023 es va arribar a 481 execucions per aquest motiu (un 264% més en dos anys). Entre els executats també s'han trobat menors d'entre 16 i 17 anys. Des de 82 associacions se li ha demanat a l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte (UNODC) que cessi la seva cooperació amb l'Iran i que acabi amb les execucions relacionades amb la droga.

Resposta internacional

El president del Consell de Drets Humans va informar que Sara Hossain (Bangladesh), Shaheen Sardar Ali (el Pakistan) i Viviana Krsticevic (l'Argentina) van ser designades com a membres de la Missió Independent de Recerca i va designar a Sara Hossain com a presidenta. Aquesta missió havia de redactar un informe sobre la situació dels drets humans a la República Islàmica de l'Iran, que va ser emès el 8 de març d'enguany. En aquest es declarava que a l'Iran hi ha hagut una violació dels drets humans contra les dones i les nenes, i fins a crims de lesa humanitat en les protestes “Dona, Vida, Llibertat”. La missió també ha reconegut assassinats i execucions extrajudicials, ús innecessari i desproporcionat de la força, privació arbitrària de la llibertat, tortura, violació, desaparicions forçades i persecució per motius de gènere, ètnia i religió. A més, van constatar que 551 persones havien mort durant les protestes: 49 dones, 68 nens i 434 homes. Encara que va haver-hi morts entre les forces de seguretat, les protestes van ser majoritàriament pacífiques, la qual cosa no justifica la matança indiscriminada de manifestants.

Algun dels casos que es van comentar en l'informe va ser el dels 9 homes joves que van confessar crims després de ser torturats i van ser executats després d'aquestes protestes. A més, les forces de l'ordre van arribar a acusar les manifestants femenines que demandaven igualtat de “voluntat de despullar-se” i “difondre immoralitat” per a justificar els abusos

contra elles. La policia va arribar a arrestar a gent que tan sols ballava, cantava, escrivia consignes en les parets, feia publicacions en les xarxes socials o fins i tot xiulava amb el cotxe. També va haver-hi casos en els quals es va detenir a nens de tan sols 10 anys, sense informar de la seva localització als seus pares. A l'abril es va decidir prorrogar un any més aquesta recerca. Altres organitzacions com la Unió Europea han imposat sancions als perpetradors d'aquests crims (actualment 227 persones i 42 entitats). Aquestes sancions principalment els han impedit viatjar a la UE, importar actius o exportar béns a Europa.

Conclusió

La situació del poble iranià és crítica. Des de l'inici del govern de Raisi, les execucions i empresonaments estan a l'ordre del dia gràcies als tribunals revolucionaris i a la policia de la moral. El Consell dels Drets Humans ha detallat i mostrat el seu rebuig als crims comesos contra manifestants durant les protestes “Dona, Vida, Llibertat”, com reflecteix l'informe de la missió enviada per a avaluar a l'Iran. No obstant això, les sancions no han canviat les accions del govern. Cada vegada el nombre d'execucions és major per motius com el tràfic de drogues o per oposar-se a les normes morals. Les dones han estat doblement oprimides, ja que la policia de la moral no sols les pot empresonar per manifestar-se sinó per motius inherents al seu gènere, com no portar posat el hijab. Les forces de l'ordre tenen carta blanca per a actuar amb els seus presoners, la qual cosa

ha portat a la violació dels drets humans i fins i tot s'han comès crims de lesa humanitat. Per això s'entén la desesperació del poble iranià, sobretot de les dones, que arrisquen la seva vida per aconseguir drets. No obstant això, el poble iranià té una història en la qual la revolució pacífica que ha tingut èxit en diverses ocasions. La seva lluita és dura, però necessària per aconseguir que no es vulnerin els drets del poble iranià i que s'acabin les detencions i execucions arbitràries.

Susana Merino Lozano

Estudiante de Máster en Relaciones Internacionales,
Seguridad y Desarrollo
Universidad Autónoma de Barcelona

Fonts de referència:

- Besozzi, S. (2022/2023). ¿Ha crecido una flor en el infierno? Leer la historia moderna de Irán a través de la participación no violenta de las mujeres en la lucha política. *Grupo de Estudios de Relaciones Internacionales*. Universidad Autónoma de Madrid. 51: 149-167.
  - Efe. (2024, 16 d'abril). La ONU amplía un año la investigación de violaciones de los derechos humanos en Irán. *Ultima Hora*. Disponible a: <https://www.ultimahora.es/noticias/internacional/2024/04/04/2137445/onu-logra-prorrogar-ano-investigacion-abusos-iran-tras-muerte-amini.html> (vist per última vegada el 30/04/2024).
  - Irán: 1200 niñas fueron envenenadas sin que el Estado las protegiera. (2023, 16 de marzo). Noticias ONU. Disponible a: <https://news.un.org/es/story/2023/03/1519432> (vist per última vegada el 30/04/2024).
  - Irán: La discriminación institucional contra mujeres y niñas desencadenó violaciones de los derechos humanos y crímenes contra la humanidad en el contexto de las recientes protestas, indica la Misión de Investigación de las Naciones Unidas. (2024, 8 de març) Oficina del Alto Comisionado. Naciones Unidas Derechos Humanos. Disponible a: <https://www.ohchr.org/es/press-releases/2024/03/iran-institutional-discrimination-against-women-and-girls-enabled-human> (vist per última vegada el 30/04/2024).
  - Irán ejecuta a 853 personas, la cifra más alta en ocho años, como parte de una represión implacable y una nueva "guerra contra las drogas". (2024, 5 d'abril). Amnistía Internacional. Disponible a: <https://www.amnesty.org/es/latest/news/2024/04/iran-executes-853-people-in-eight-year-high-amid-relentless-repression-and-renewed-war-on-drugs/> (vist per última vegada el 30/04/2024).
  - Irán impone la pena de muerte, el miedo y múltiples violaciones a los derechos humanos para oprimir la protesta social. (2023, 19 de gener). Amnistía Internacional Argentina | Defendemos los Derechos Humanos. Disponible a: <https://amnistia.org.ar/iran-impone-la-pena-de-muerte-el-miedo-y-multiples-violaciones-a-los-derechos-humanos-para-oprimir-la-protesta-social/> (vist per última vegada el 30/04/2024).
  - Irán: Indignante condena a 33 años de prisión y 148 latigazos para la defensora de los derechos de las mujeres Nasrin Sotoudeh. (2019, 11 de març). Amnistía Internacional. <https://www.amnesty.org/es/latest/press-release/2019/03/iran-shocking-33-year-prison-term-and-148-lashes-for-womens-rights-defender-nasrin-sotoudeh/> (vist per última vegada el 30/04/2024).
  - Khatam, A. (2023) Mahsa Amini's killing, state violence, and moral policing in Iran. *Human Geography*. 16 (3): 299-306.
  - Laurence, J. (2024, 26 d'abril) Iran: Crackdown on hijab law. *Office of the High Commissioner for Human Rights*. United Nations. Disponible en: <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2024/04/iran-crackdown-hijab-law> (vist per última vegada el 2/05/2024).
-

- *Sanciones de la UE contra Irán.* (2024, 24 d'abril). Consejo Europeo. Consejo de la Unión Europea. Disponible en: <https://www.consilium.europa.eu/es/policies/sanctions-against-iran/> (vist per última vegada el 30/04/2024).
  - *Una ONG informa de la ejecución de cuatro afganos en Irán por tráfico de drogas.* (2024, 20 de abril). Europa Press | Internacional. Disponible en: <https://www.europapress.es/internacional/noticia-ong-informa-ejecucion-cuatro-afganos-iran-trafico-drogas-20240420142852.html> (vist per última vegada el 30/04/2024).
-

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

MAIG 2024

Publicat per

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors.